

Uzasadnienie

Projekt rozporządzenia Ministra Infrastruktury zmieniającego rozporządzenie w sprawie pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego oraz prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych ma na celu ujednoczenie wymagań zdrowotnych, fizycznych i psychicznych, jakie są obowiązani spełniać pracownicy oraz osoby przyjmowane do pracy (kandydaci na pracowników) na stanowiskach, o których mowa w art. 22d ust. 1 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1984, z późn. zm.), zwanych dalej „stanowiskami kolejowymi”, z wymaganiami zdrowotnymi, fizycznymi i psychicznymi przewidzianymi dla osób ubiegających się o licencję maszynisty albo o zachowanie jej ważności, oraz o świadectwo maszynisty albo o zachowanie jego ważności (maszynistów i kandydatów na maszynistów).

W związku z powyższym projekt rozporządzenia zakłada zmianę załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 11 stycznia 2021 r. w sprawie pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego oraz prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych (Dz. U. poz. 101). Zmieniony załącznik zawiera złagodzone w stosunku do obecnie obowiązujących wymagania zdrowotne, fizyczne i psychiczne, jakie są obowiązani spełniać pracownicy oraz kandydaci na pracowników na stanowiskach kolejowych. Wymagania te zostały złagodzone i zrównane z wymaganiami zdrowotnymi, fizycznymi i psychicznymi przewidzianymi dla maszynistów i kandydatów na maszynistów.

Ujednoczenie przedmiotowych wymagań jest konieczne ponieważ nie można doprowadzić do sytuacji, w której wymagania zdrowotne, fizyczne i psychiczne dla pracowników oraz kandydatów na pracowników na stanowiskach kolejowych byłyby wyższe niż wymagania zdrowotne, fizyczne i psychiczne przewidziane dla maszynistów i kandydatów na maszynistów.

Wprowadzone zmiany dotyczą m.in. złagodzonych wymagań dotyczących narządu wzroku i słuchu, w szczególności:

- 1) ostrość wzroku z korekcją lub bez: 1,0; nie mniej niż 0,5 dla oka gorzej widzącego;
- 2) dopuszczalna maksymalna korekcja soczewkami kontaktowymi lub szklami: nadwzroczność +5/krótkowzroczność -8;
- 3) osoba badana powinna słyszeć szept każdym uchem oddzielnie z odległości 2 m.

Należy zauważyć, że dotychczasowe wymagania zdrowotne, fizyczne i psychiczne przewidziane dla pracowników oraz kandydatów na pracowników na stanowiskach kolejowych w pewnym zakresie były inne dla osób, które nie były dotychczas zatrudnione na danym stanowisku oraz dla osób, które były albo są zatrudnione na danym stanowisku, jak również w pewnym zakresie różniły się w zależności od danego stanowiska, ale i tak w każdym przypadku były wyższe w stosunku do wymagań proponowanych w projektowanym rozporządzeniu, które dodatkowo są zrównane z wymaganiami zdrowotnymi, fizycznymi i psychicznymi przewidzianymi dla maszynistów i kandydatów na maszynistów. Jak już wspomniano wyżej, pozostawienie wymagań zdrowotnych, fizycznych i psychicznych dla pracowników oraz kandydatów na pracowników na stanowiskach kolejowych bardziej rygorystycznych niż przewidziane dla maszynistów i kandydatów na maszynistów byłoby sytuacją niemającą uzasadnienia zarówno pod względem medycznym, jak i pod względem ekonomicznym. Tak samo nie jest uzasadnione utrzymywanie różnic w wymaganiach zdrowotnych, fizycznych i psychicznych w zależności od zatrudnienia i poszczególnych stanowisk kolejowych, skoro przyjęto założenie, że wymagania zdrowotne, fizyczne i psychiczne przewidziane dla maszynistów i kandydatów na maszynistów, jak i dla pracowników oraz kandydatów na pracowników na stanowiskach kolejowych, mają być ujednoczone.

Oczekuje się, że projektowane rozporządzenie przyczyni się do zwiększenia liczby kandydatów na pracowników na stanowiskach kolejowych, którzy będą spełniali wymagania zdrowotne, fizyczne i psychiczne, co pozwoli na zmniejszenie deficytu pracowników na tych stanowiskach. Z deficytem pracowników borykają się zarówno przewoźnicy pasażerscy, przewoźnicy towarowi, jak i zarządcy infrastruktury.

Należy przy tym podkreślić, że złagodzenie wymagań zdrowotnych, fizycznych i psychicznych jakie są obowiązani spełniać pracownicy oraz kandydaci na pracowników na stanowiskach kolejowych, w tym na stanowisku prowadzącego pojazdy kolejowe, którego zakres obowiązków jest analogiczny z zakresem obowiązków maszynistów posiadających licencję i świadectwo maszynisty, nie nastąpi kosztem obniżenia poziomu bezpieczeństwa ruchu kolejowego. Nowe wymagania zdrowotne, fizyczne i psychiczne przewidziane dla maszynistów i kandydatów na maszynistów, do których zrównuje się dotychczasowe wymagania stosowane wobec pracowników i kandydatów na pracowników na stanowiskach kolejowych, będą nadal mieściły się w wymaganiach określonych w dyrektywie 2007/59/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie przyznawania

uprawnień maszynistom prowadzącym lokomotywy i pociągi w obrębie systemu kolejowego Wspólnoty (Dz. Urz. UE L 315 z 03.12.2007, str. 51, z późn. zm.), która została wdrożona we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej. Dalsze stosowanie dotychczasowych wymagań zdrowotnych, fizycznych i psychicznych, które są bardziej rygorystyczne niż przewiduje ww. dyrektywa jest nieuzasadnione, ponieważ większość państw członkowskich Unii Europejskiej stosuje wymagania na poziomie tej dyrektywy. Porównanie międzynarodowe wskazuje w sposób jednoznaczny, że Polska jest państwem, które stosuje wyższe wymagania zdrowotne, fizyczne i psychiczne w stosunku do innych państw członkowskich Unii Europejskiej, które najczęściej stosują minimalne wymagania określone w ww. dyrektywie.

Projektowane przepisy przejściowe określają, że do spraw dotyczących profilaktycznych badań lekarskich, badań psychologicznych, ponownych badań oraz wniesionych odwołań, rozpoczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie projektowanego rozporządzenia, stosuje się przepisy dotychczasowe. Projekt rozporządzenia stanowi jednocześnie, że orzeczenia stwierdzające brak przeciwwskazań zdrowotnych do pracy na określonym stanowisku pracy albo istnienie takich przeciwwskazań (także orzeczenia wydane w trybie odwoławczym) przed dniem wejścia w życie projektowanego rozporządzenia zachowują ważność do końca okresu, na który zostały wydane. Nie ma konieczności zamieszczania przepisów przejściowych w innym zakresie.

Projekt rozporządzenia zakłada wejście w życie projektowanej regulacji z dniem 1 stycznia 2023 r. Termin ten jest tożsamy z przewidywanym terminem wejścia w życie procedowanych obecnie projektów rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie licencji maszynisty oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury zmieniającego rozporządzenie w sprawie wymagań zdrowotnych, badań lekarskich i psychologicznych oraz oceny zdolności fizycznej i psychicznej osób ubiegających się o świadectwo maszynisty albo o zachowanie jego ważności. Mając na uwadze, że wprowadzane w nich wymagania zdrowotne, fizyczne i psychiczne są takie same, zasadne jest ich wejście w życie w tym samym terminie.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych i nie będzie podlegać notyfikacji Komisji Europejskiej zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt rozporządzenia został udostępniony

w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny, z chwilą skierowania do uzgodnień i konsultacji publicznych.

Projekt rozporządzenia nie podlega przedstawieniu właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej w myśl uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Jednocześnie należy wskazać, że nie ma możliwości podjęcia alternatywnych, w stosunku do projektowanego rozporządzenia, działań umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.